

13.- PLA DE PROTECCIÓ CIVIL

- 13.1 CONTEXTUALITZACIÓ
- 13.2 MARC NORMATIU
- 13.3 PROGRAMES I ACTUACIONS
- 13.4 QUADRE D'INDICADORS

AJUNTAMENT DE
TARRAGONA
Pla de Seguretat Local

guàrdia urbana
Tarragona ciutat segura

13.1 CONTEXTUALITZACIÓ

Pla d'acció mundial per al foment de la protecció civil

“Protecció i assistència per a tots front les catàstrofes en el segle XXI”

“Nosaltres, els participants de la XI Conferència Mundial de la Protecció Civil,

- *Reafirmem la necessitat absoluta d'assegurar protecció i assistència en cas de catàstrofes*
- *Estem convençuts que les estructures de protecció civil al funcionar en un marc multisectorial constitueixen l'òrgan de gestió ideal de les múltiples i diverses operacions de salvaguarda de la vida, béns i medi ambient*
- *Insistim en la importància que revesteix la prevenció al ser un element indispensable en tota política de desenvolupament socioeconòmic de llarg termini*
- *Subratllem la necessitat de fomentar i reforçar la cooperació internacional en matèria de gestió de situacions d'emergència i de protecció civil; en aquest esperit, es convida als Estats que disposen de coneixements especialitzats i recursos adequats a donar suport als Estats en desenvolupament en els seus intents de posar en marxa les estructures destinades a assegurar una protecció eficaç de la població*
- *Hem adoptat un pla d'acció mundial per al foment de les estructures de la protecció civil segons el qual consigna el que segueix, especialment:*
 - *una doctrina de base relativa a les estructures nacionals de protecció civil*
 - *un conveni - marc d'assistència mútua en matèria de protecció civil*
 - *una crida per a l'harmonització dels procediments relatius a les situacions d'emergència*
 - *principis fonamentals de la protecció civil basats en valors reconeguts i acceptats en el pla universal*
 - *un pla de promoció i difusió del dret internacional humanitari relatiu a la protecció civil*
- *Ens comprometem a promoure aquest pla davant els Estats i totes les organitzacions nacionals i internacionals; governamentals i no governamentals interessades*
- *Exhortem a tots els Estats, en particular de les regions més vulnerables a les catàstrofes naturals i ocasionades per l'home, a referir-se a aquest pla en la seva obstinació per desenvolupar o consolidar els serveis nacionals de protecció civil*
- *I subratllem el paper de l'Organització Internacional de Protecció Civil (OIPC) com a organització que federa els serveis nacionals de protecció civil i instància normativa en l'àmbit de la protecció de les poblacions front les catàstrofes naturals i ocasionades per l'home”.*

Declaració de Pequín, adoptada durant la XI Conferència Mundial de la Protecció Civil. 26 – 28 d'octubre de 1998, Pequín, República Popular de Xina

D'acord amb la definició de l'Organització Internacional de Protecció Civil, la protecció civil és el sistema pel qual cada país proporciona la protecció i l'assistència per a tots davant qualsevol tipus de catàstrofe (desastre) o accident relacionat amb això, així com la salvaguarda dels béns del conglomerat i del medi ambient.

La protecció civil neix el 12 d'agost de 1949 amb el Protocol 1 addicional al Tractat de Ginebra "Protecció a les víctimes dels conflictes armats internacionals", que és una de les disposicions atorgades per complimentar el treball de la Creu Roja. Aquest Protocol va ser adoptat a Ginebra, el 8 de juny de 1977 i es va aprovar per la Càmera de Senadors del Congrés de la Unió, el dia 21 de desembre de 1982, segons Decret publicat en el Diari Oficial de la Federació el dia 24 de gener de 1983 i promulgat el dia 22 de desembre de 1983.

L'esmentada disposició estableix:

"1.- S'entén per Protecció Civil el compliment d'algunes o de totes les tasques humanitàries que s'esmenten a continuació, destinades a protegir a la població contra els perills de les hostilitats i de les catàstrofes i a ajudar-la a recuperar-se dels seus efectes immediats, així com a facilitar les condicions necessàries per a la seva supervivència. Aquestes tasques són les següents:

- 1. Servei d'alarma*
- 2. Evacuació*
- 3. Habilitació i organització de refugis*
- 4. Aplicació de mesures d'enfosquiment*
- 5. Salvament*
- 6. Serveis sanitaris, inclosos els primers auxilis, i assistència religiosa*
- 7. Lluita contra incendis*
- 8. Detecció i assenyalament de zones perilloses*
- 9. Descontaminació i mesures similars de protecció*
- 10. Provisió d'allotjament i proveïment d'urgència*
- 11. Ajuda en cas d'urgència per al restabliment i el manteniment de l'ordre en zones damnificades*
- 12. Mesures d'urgència per al restabliment dels serveis públics indispensables*
- 13. Serveis funeraris d'urgència*
- 14. Assistència per a la preservació dels béns essencials per a la supervivència*
- 15. Activitats complementàries necessàries per al desenvolupament de qualsevol de les tasques esmentades, incloent entre altres, la planificació i l'organització*

2.- S'entén per organismes de protecció civil els establiments i altres unitats creades o autoritzats per l'autoritat competent d'una Part en conflicte per realitzar qualsevol de les tasques esmentades i destinats i dedicats exclusivament a l'exercici d'aquestes tasques.

3.- S'entén per personal d'organismes de protecció civil les persones assignades per una Part en conflicte exclusivament a l'exercici de les tasques esmentades, inclòs el personal assignat exclusivament a l'administració d'aquests organismes per l'autoritat competent de la dita Part.

4.- S'entén per material d'organismes de protecció civil l'equip, els subministres i els mitjans de transport utilitzats per aquests organismes en l'exercici de les tasques esmentades”.

El postulat bàsic de la protecció civil és: “La Salvaguarda de la vida de les persones, els seus béns i l'entorn”

La perspectiva actual de la protecció civil fixa l'atenció en les forces físiques que provoquen la situació de catàstrofe i en l'impacte o dany resultant. Es tracta de combatre i mitigar els riscos als que les societats estan sotmeses. Així, sorgeixen als diferents països les organitzacions i sistemes de protecció civil, en diferent grau de desenvolupament, d'acord amb l'evolució del respectiu país.

Al mateix temps s'incrementa l'esforç adreçat cap l'atenció social de l'emergència, que és un pilar bàsic a l'hora de reduir les conseqüències de l'impacte. És obvi que els atemptats terroristes de l'11-S i de l'11-M no només deixen uns morts i uns ferits, sinó que també provoquen que moltes persones pateixin patologies psíquiques de diversa consideració i que també han de contemplar-se dins la fase de rehabilitació o reconstrucció posterior a una catàstrofe.

D'acord amb la definició de la Llei 2/1985, de 21 de gener, sobre Protecció Civil, *“la protecció civil és un servei públic que s'orienta a l'estudi i prevenció de les situacions de greu risc col·lectiu, catàstrofe extraordinària o calamitat pública en les que pugui perillar de forma massiva la vida i integritat física de les persones i a la pròpia protecció d'aquestes i els seus béns en els casos en que aquestes situacions es produeixin”.*

D'aquesta manera, la protecció civil s'adreça a situacions de greu risc, catàstrofe o calamitat pública, entenent per aquestes, l'esdeveniment inesperat e inhabitual que sobrevé brusca i ràpidament, afectant a una col·lectivitat humana i que produeix danys importants, tant en les persones (nombroses víctimes) com en els béns materials (deterioració o destrucció de l'entorn en que es troba la població en qüestió).

El concepte de protecció civil va més enllà de l'objectiu de seguretat ciutadana que persegueixen les forces i cossos de seguretat. No es tracta només de mantenir l'ordre públic sinó que la protecció civil cobreix el creixent augment dels riscos als que està sotmesa la població ja siguin riscos naturals (inundacions, terratrèmols, etc.) riscos derivats del progrés industrial i desenvolupament tecnològic (explosions de gas, accidents de trànsit, emanacions radioactives, contaminació ambiental etc.) o els produïts com a conseqüència de la negligència humana (incendis forestals produïts per deixar una foguera encesa a la muntanya), o de la intencionalitat criminal (atemptats terroristes).

La protecció civil és una qüestió d'organització per la qual cosa es planteja la necessitat d'elaborar plans d'emergència entenent el terme planificació com a sinònim d'organització coordinada, establerta d'antuvi per poder donar resposta immediata a les diverses situacions d'emergència que es presentin en els diferents àmbits territorials.

Les funcions bàsiques de la protecció civil serien, doncs, les següents:

- **Previsió:** Analitzar els supòsits de risc, les seves causes i efectes, així com les zones que puguin resultar afectades (inventari de riscos).
- **Prevenció:** Adoptar les mesures necessàries per evitar o reduir les situacions de perill, amb els mitjans disponibles (catàleg de recursos).
- **Planificació:** Elaborar els plans d'emergència, les línies d'actuació, per fer front a les situacions de greu risc, catàstrofe o calamitat pública.
- **Intervenció:** Coordinar i dirigir la intervenció de tots els elements components de la protecció civil, per a la protecció i auxili de les persones i els béns.
- **Rehabilitació:** Assistir als òrgans institucionals competents en la planificació i actuació de mesures per al restabliment dels serveis públics essencials i de les condicions socioeconòmiques i ambientals, indispensables per normalitzar la vida de les comunitats afectades.

Els **principis bàsics** que han de regir en un sistema de protecció civil que persegueixi aquests objectius són els següents:

1. **Autonomia d'organització i gestió.** Totes les administracions públiques (estatal, autonòmica i local) han de disposar, dins del seu àmbit jurisdiccional, d'una organització autònoma i suficient per al desenvolupament de les funcions de protecció civil que els pertoca.
2. **Coordinació.** Constitueix el principi fonamental de la protecció civil. Per tal que aquesta sigui eficaç és imprescindible que hi hagi coordinació en les intervencions operatives de tots els serveis públics i recursos privats. La limitació de mitjans en qualsevol catàstrofe fa necessària la coordinació de tota l'estructura organitzativa del sistema de protecció civil.
3. **Complementarietat.** La protecció civil és complementària d'altres serveis i només actua davant l'absència de mitjans o insuficiència d'aquests, mobilitzant quants siguin necessaris per corregir els efectes de l'emergència, evitant, en tot cas, que es produeixi la duplicitat de mitjans.
4. **Subsidiarietat.** Els diferents esglaons que configuren l'organització de protecció civil, asseguruen l'atenció subsidiària de forma que els superiors hagin d'afrontar les emergències que no puguin atendre els inferiors, en raó de la insuficiència de recursos o l'evolució expansiva del fenomen.
5. **Solidaritat.** Constitueix un principi fonamental per a l'execució d'una acció conjunta, ja que les conseqüències d'una catàstrofe o calamitat pública afecten a la totalitat de les administracions públiques i de la ciutadania.

6. **Integritat.** Tota organització i actuació dels mitjans de cadascuna de les Administracions Públiques han de ser concebudes de forma que s'asseguri la seva integració eficaç tant en els aspectes doctrinals com tècnics.
7. **Informació.** Els ciutadans han d'estar suficientment informats de com actuar davant una emergència, així com de l'evolució d'aquesta i les seves conseqüències, per la qual cosa els poders públics dirigiran aquesta informació a través dels mitjans de comunicació. Ha d'existir una informació complerta i extensiva sobre els riscos, mitjans, recursos, organització i actuacions en ambdues direccions entre les administracions i amb els ciutadans que tenen el deure de col·laborar.
8. **Planificació.** Tota acció de protecció civil, per simple que sigui, ha d'obeir a una prèvia planificació. Els plans d'emergència regulen l'actuació dels òrgans que integren el sistema de protecció civil en els corresponents àmbits territorials o especials, obeint a uns criteris generals comuns que assegurin una coherència entre tots ells i la seva possible integrabilitat.

La noció de Risc

Un primer concepte a tenir en compte és el de "risc", el qual d'una manera senzilla pot considerar-se com el nombre de víctimes, ferits, danys a la propietat, degradació ambiental i efectes sobre l'activitat econòmica i altres activitats socials, que poden produir-se com a conseqüència d'un desastre.

El risc (R) està determinat per 3 factors: exposició (E), perillositat (P) i vulnerabilitat (V), essent la seva quantificació, el producte dels mateixos: **$R = E \times P \times V$**

L'exposició són les persones o elements que es poden danyar: la població, els edificis i obres civils, les infraestructures, els valors mediambientals, les activitats econòmiques, els serveis públics, etc. existents en l'àrea potencialment afectada.

La perillositat es correspon amb la probabilitat que un succés potencialment perillós ocorregués durant un cert termini de temps i en un lloc determinat. És per tant, un factor de risc extern, propi del fenomen perillós de que es tracti.

La vulnerabilitat es correspon amb la condició d'una comunitat davant l'impacte d'un fenomen perillós determinat, deguda a factors o processos físics, socials, econòmics i ambientals, que augmenten la seva susceptibilitat i la seva exposició. Es tracta d'un factor de risc intern, propi de la comunitat exposada.

El risc i els elements que el defineixen (factors de risc), existeixen amb caràcter previ a la catàstrofe i poden ser objecte d'identificació, avaluació, reducció i control, mitjançant una acció social apropiada. Des d'aquesta perspectiva, podem entendre la gestió dels riscos com el conjunt de polítiques, decisions administratives i activitats operatives que aplicades abans, durant o després dels desastres, tenen per finalitat evitar la producció dels mateixos o reduir les seves conseqüències.

Els riscos poden classificar-se segons el seu origen o el seu poder destructor.

1. Segons l'origen

- **Riscos d'origen natural (no biològic).** Es classifiquen en riscos geològics, climàtics, biològics, còsmics o globals i mixtes.
 - Geològics: Són els provocats per la pròpia dinàmica de la part sòlida de la terra (Terratrèmols, Tsunamis, Volcans, Moviments de Terra, Enfonsaments de Terreny, Radioactivitat Natural).
 - Climàtics: Són els provocats per la dinàmica atmosfèrica (Incendis Forestals, Ciclons - Huracans, Nevades, Gelades, Ventades, Sequera, Raigs, Pedrada) .
 - Còsmic – Global: Són els motivats per esdeveniments extraterrestres (Caiguda de Meteorits, Efecte Hivernacle, Raigs UV – Capa d'Ozó).
 - Mixtos: Són els provocats per causes ja siguin geològiques com climàtiques (Inundacions, Despreniments, Erosió).
- **Riscos d'origen Biològic.** En algunes classificacions, s'enquadren dins dels altres grups, segons l'origen natural, tecnològic o humà dels mateixos. La consideració d'un grup exclusiu està motivada pel fet de la uniformitat tècnica i de competències, dins l'àmbit sanitari, per fer-los front.
 - Epidèmies
 - Picadures, mossegades, etc.
 - Manipulació biològica
- **Riscos d'origen humà – tecnològic.** Són els provocats per l'existència d'activitats de caràcter tecnològic, d'errors en la manipulació i tractament de substàncies perilloses industrials. En sentit estricte són d'origen humà, doncs en tot cas, és l'error humà el causant de l'accident.
 - Transport de mercaderies perilloses
 - Risc químic
 - Risc nuclear
 - Incendis i explosions
- **Riscos d'origen humà (antròpics).** Són els que tenen un origen humà no tecnològic industrial, que són deguts a processos tan típicament humans com la violència (terrorisme, guerra) o el pànic (aglomeracions), o simplement errors.
 - Aglomeracions en actes lúdics
 - Accidentes de circulació per carretera, mar o aire

- Terrorisme
- Guerra
- Activitats esportives i d'oci
- Accidents per mal tractament de productes alimentaris

2. Segons el seu poder destructor:

Des del punt de vista de la protecció civil, els riscos es classifiquen segons el potencial destructor dels fenòmens, de manera que es vegin implicades l'Administració Local, Autònoma o Estatal. Així, la Norma Bàsica de Protecció Civil (RD. 407/1992) els classifica en:

- **Riscos objecte de Plans Especials Bàsics: Guerra i Risc Nuclear.** Són riscos en els quals, en el supòsit que es produeixin es veurà afectat l'interès nacional i per tant intervindran totes les Administracions, corresponent la direcció de les actuacions d'emergència a l'Administració Estatal.
- **Riscos objecte de Plans Especials No Bàsics.** Són riscos en els que ocasionalment es pot veure afectat l'interès nacional (Risc Sísmic, Risc Volcànic, Risc per Inundacions, Risc Químic, Risc d'Incendis Forestals, Risc de Transport de Mercaderies Perilloses).
- **Riscos objecte de Plans Territorials.** Són la resta de riscos. Corresponen a accidents més quotidians i de menor envergadura que es solen resoldre a nivell local.

Dades i estadístiques relacionades amb els riscos

- **Riscos Naturals**

Dins dels fenòmens naturals, els terratrèmols, els huracans i les inundacions són els que han causat els majors desastres en el món i són els responsables del major nombre de desastres.

Any	Desastre	País	Morts	Font
1556	Terratrèmol	Xina	830.000	ITGE (92)
1737	Terratrèmol	Índia	300.000	ITGE (92)
1970	Huracà	Bangladesh	300.000	Swiss Re
1976	Terratrèmol	Xina	250.000	Swiss Re
1920	Terratrèmol	Xina	180.000	ITGE (92)
1923	Terratrèmol	Japó	143.000	ITGE (92)
1991	Huracà	Bangladesh	140.000	Swiss Re
1908	Terratrèmol	Itàlia	120.000	ITGE (92)

Desastres naturals mundials extraordinaris (amb més de 100.000 morts)

Les dades dels últims 40 anys indiquen que està augmentant progressivament el nombre de desastres naturals, la qual cosa no implica que sigui degut a un augment del perill dels fenòmens naturals, sinó més bé a un desenvolupament inadequat de les societats, augmentant el valor dels béns exposats i la vulnerabilitat.

En relació a l'Estat espanyol, els successos naturals més catastròfics s'han degut a inundacions i a terratrèmols.

Any	Fenomen	Localització	Danys	Morts
1522	Terratrèmol	Almeria	Greus. 200000 maravedís en pèrdues.	2.500
1755	Tsunami	Golf de Cadis	Destrucció de la costa. Terratrèmol de Lisboa	1.000
1962	Inundació	Catalunya	Grans danys; 5.000 habitatges destruïts;. 2.700 milions en pèrdues	1.000
1531	Terratrèmol	Baza (Granada)	4.140.816 maravedís en pèrdues	1.000
1651	Inundació	Múrcia	Greus	1.000
1428	Terratrèmol	Queralbs (Girona)	Greus	900
1884	Terratrèmol	Arenas del Rey (Granada)	1.000 ferits; 4.400 habitatges destruïts; 10 milions de pts. en pèrdues	800
1879	Inundació	Múrcia	Greus danys	800
1802	Inundació	Lorca (Múrcia)	Destrucció de la ciutat	700
1874	Inundació	Catalunya	Grans danys; 700 habitatges destruïts	600

Els deu desastres naturals que més víctimes mortals han causat (dades històriques)

Durant l'última meitat del segle XX s'han produït a l'Estat espanyol importants desastres, deguts especialment a greus inundacions que, si més no han causat un gran nombre de víctimes mortals, sí han provocat importants quantitats de pèrdues econòmiques i un gran impacte social.

Any	Fenomen	Localització	Danys
1963	Inundació	Múrcia – Almeria	Grans danys. 300 morts
1971	Inundació	Catalunya	7.000 milions en pèrdues. 400 morts
1973	Inundació	Sud-est	Greus danys. 300 morts
1982	Inundació	Llevant	300.000 milions en pèrdues. 38 morts
1983	Inundació	País Basc	150.000 milions en pèrdues. 40 morts
1986	Lliscaments	Olivares (Granada)	1.000 milions en pèrdues
1989	Inundació	Màlaga	200.000 milions en pèrdues. 42 morts
1996	Inundació	Biescas (Osca)	87 morts
1999	Terratrèmol	Mula (Múrcia)	10.000 milions en pèrdues

Recents desastres naturals en Espanya

Un estudi dels diferents riscos naturals en Espanya ha estimat pèrdues per al període de 30 anys (1986 – 2016) de quasi 5 bilions de pessetes de 1986 en la hipòtesi més probable i d'uns 9 bilions en la hipòtesi màxima. Segons aquesta última hipòtesi, la majoria dels danys serien produïts primerament per inundacions i després per terratrèmols.

• **Riscos Biològics**

Existeixen dades de danys per epidèmies que han castigat la població mundial, com la pesta, la grip o la SIDA.

Només cal recordar la grip del 1918, que va produir a Espanya 150.000 morts directes i altres tantes indirectes, a Alemanya, 200.000 morts o als EUA 500.000 morts. O la Pesta Negra (bubònica) del segle XIV, que va matar en alguns països fins el 25% de la població. Sense haver de remuntar-se al passat, la malària provoca actualment un milió de morts a l'any.

• **Riscos Tecnològics**

En relació al risc nuclear, hi ha poques dades dels danys. L'accident més important ha estat el ocorregut el 26 d'abril de 1986 a les 01:23 hores en la central nuclear de Chernobyl (Ucraïna), que va produir:

- 30 morts immediats
- 300 a 10.000 morts amb posterioritat
- 500.000 a 600.000 persones fortament irradiades
- Greu contaminació atmosfèrica a milers de quilòmetres
- Evacuació de la població en un radi de 30 Km (135.000 persones)

La resta dels riscos tecnològics provoquen en general accidents mitjançant incendis o explosions. Els accidents tecnològics no nuclears són nombrosos però d'importància menor a la dels riscos naturals, arribant-se rarament a un miler de morts (taules 7 i 8).

Són molt habituals els incendis en habitatges, però el valor del qual és petit.

A Catalunya destaca l'explosió del camió cisterna al càmping Els Alfacs (Tarragona), que va provocar 211 morts i va tenir un gran impacte social (taula 9).

Al llarg del segle XX, al món s'han produït 286 incendis i explosions d'importància (amb al menys 20 morts), amb un total de 37.000 morts, la qual cosa equival a una mitja de 130 víctimes per accident.

La majoria dels incendis (118 dels 173) s'han produït en activitats urbanes, entre tant que la majoria de les explosions (88 de 113) es van originar en activitats industrials (químiques i mineres).

Any	Activitat	País - Regió	Víctimes
1984	Mina	Afganistan	2.000
1904	Vaixell	Nova York (EUA)	1.030
1985	Xarxa canonada Petroli	Cubatao (Brasil)	700
1903	Teatre	Chicago	602
1942	Sala ball	Boston (EUA)	492
1921	Indústria química	Oppau (Alemanya)	430
1995	Escola	Dabwail (Índia)	425
1961	Circ	Niteroi (Brasil)	323
1967	Comerç	Brussel·les (Bèlgica)	322

Els incendis més greus en el món al segle XX

Any	Activitat	País - Regió	Víctimes
1917	Vaixell	Halifax (Canadà)	1.654
1956	Mina	Cali (Colòmbia)	1.100
1984	Planta de gas	San Juan (Mèxic)	750
1944	Vaixell	Bombay (Índia)	700
1995	Comerç	Seül (Corea del Sud)	600
1989	Gasoducte	Ufa (Rússia)	500
1947	Vaixell	Texas City (EUA)	468
1963	Mina	Omuta (Japó)	447
1913	Mina	Senghenyd (Gran Bretanya)	440
1975	Mina	Chasnala (Índia)	431

Les 10 explosions més greus en el món, al segle XX

Any	Activitat	Població	Víctimes
1929	Teatre "Novedades"	Madrid	112
1973	Fusteria	Saragossa	23
1978	Càmping	Els Alfacs (Tarragona)	211
1979	Hotel "Corona de Aragón"	Saragossa	79
1980	Escola	Ortuella (Biscaia)	51
1983	Discoteca "Alcalà 20"	Madrid	81
1985	Vaixells	Algeciras (Cadis)	36
1990	Discoteca "Flying"	Saragossa	43
1996	Autobús	Bailén (Jaén)	29

Grans incendis i explosions ocorregudes a Espanya en el segle XX

- **Riscos Antròpics**

Les actuacions humanes han provocat en ocasions molts danys com, per exemple, les situacions bèl·liques. De fet, la primera guerra mundial ha provocat al voltant de 10 milions de morts i la segona 20 milions.

Un dels riscos més importants és el degut a la circulació d'automòbils. A l'estat espanyol hi ha entre 4.000 i 5.000 morts cada any per accidents de circulació.

Les concentracions de gran nombre de persones, fonamentalment en activitats esportives o d'oci, són fenòmens habituals dins de la gestió de protecció civil dels ajuntaments, que ocasionen problemes de petita entitat però tan nombrosos que requereixen un gran nombre de persones per a la seva atenció.

En general, els riscos antròpics, es caracteritzen per accidents o successos de petites pèrdues. Són riscos quotidians, els més importants, relacionats amb xifres mitjanes, però que són molt freqüents i d'àmbit mundial. De fet hi ha una clara demanda social que es tradueix de manera contínua en recursos per aquest fi.

El Risc Nuclear

Per la seva rellevància i afectació en el territori de Tarragona, hem de fer una referència especial a aquest tipus de risc tecnològic.

La generació d'energia elèctrica a partir d'energia nuclear en centrals nuclears de potència és una activitat industrial, que igual com altres activitats industrials, reporta uns determinats avantatges per a la societat, però comporta també certs riscos, és a dir, la possibilitat de generar efectes adversos o danys a les persones i béns, que són part d'aquesta societat.

Per evitar o reduir aquests riscos és necessari preveure'ls, analitzar-los i imposar sistemes de protecció efectius, i així tractar d'operar en les millors condicions de seguretat. Es considera que una instal·lació és segura quan es garanteix que en condicions normals no se superen determinats límits de dany i que les situacions excepcionals (aquelles susceptibles de generar danys importants) són extremadament improbables.

Els riscos derivats del funcionament de les centrals nuclears depenen del tipus d'instal·lació i del disseny específic de cada una d'elles. Alguns d'aquests riscos són comuns als d'altres instal·lacions industrials i d'altres són específics, com són els riscos radiològics derivats de les radiacions ionitzants emeses per les substàncies radioactives emprades en les mateixes.

Dins dels riscos radiològics, cal considerar els que deriven de l'operació normal que poden afectar principalment al personal que treballa en la instal·lació i els que deriven de situacions d'accident, on es podria produir (en el cas més desfavorable) un alliberament

de substàncies radioactives, a l'exterior, causant irradiació i contaminació de les persones i els seus béns.

Per tant, és objectiu bàsic de la seguretat nuclear assegurar amb un alt grau de confiança que, per a tots els accidents postulats en el disseny d'una central nuclear, les conseqüències radiològiques siguin molt petites, i que la probabilitat d'ocurrència d'accidents severes amb conseqüències radiològiques greus, sigui extremadament baixa.

En algunes situacions, encara que extremament improbables, es podria produir una concatenació de fallades o errors humans significatius i es podria arribar a danys importants, amb fusió del nucli del reactor. Tanmateix, a les centrals nuclears, a causa del disseny del reactor, no poden produir-se explosions nuclears del tipus de les bombes atòmiques, perquè la reacció de fissió es realitza de forma controlada.

Per tant, la prevenció d'accidents i la mitigació de les seves conseqüències en cas que ocorrin, és l'objectiu fonamental de la seguretat nuclear i la protecció radiològica a les centrals nuclears.

Planificació de l'emergència

Malgrat tots els estrictes requisits, normes tècniques i administratives aplicades a les diferents fases de vida de les instal·lacions nuclears, i dels sistemes de seguretat i protecció amb els quals compten, no pot menysprear-se la probabilitat, encara que molt reduïda, que succeeixi un accident que condueixi o pugui conduir, a l'alliberament de substàncies radioactives a l'exterior. Per això, la legislació espanyola exigeix tenir preparada una planificació, basada en els principis i criteris radiològics, per donar a la població i als seus béns la protecció adequada en cas d'emergència nuclear. Els plans d'emergència han d'elaborar-se i mantenir-se en condicions de poder complir amb la seva funció en el temps.

Els Plans s'estructuren de la manera següent:

- El Pla d'emergència nuclear, del nivell de resposta interior:
 - El Pla d'Emergència Interior (PEI) per a cada central nuclear, elaborat i posat en marxa sota la responsabilitat del titular de la central nuclear, d'acord amb el Reglament d'instal·lacions nuclears i radioactives, sota el control regulador del Consell de Seguretat Nuclear.
- Els plans d'emergència nuclear, del nivell de resposta exterior:
 - Els Plans d'Emergència Nuclear Exteriors a les centrals nuclears (PEN), elaborats i posats en marxa sota la responsabilitat del Delegat del Govern o Subdelegat del Govern en la Comunitat Autònoma o província, respectivament, on s'ubica la central nuclear.

- El Pla d'Emergència Nuclear del Nivell Central de Resposta i Suport (PENCRA), elaborat i posat en marxa sota la responsabilitat del Director General de Protecció Civil i Emergències. Tots ells, d'acord amb el Pla Bàsic d'Emergència Nuclear (PLABEN).

La connexió i coordinació entre les actuacions en ambdós nivells s'establirà a través de la correspondència entre el tipus d'accident, definit en funció de la seva gravetat i de la quantitat i naturalesa del material radioactiu que es pot alliberar a l'exterior, i la situació d'emergència, definida en funció de les mesures de protecció urgents que sigui necessari adoptar.

Els Plans d'Emergència Nuclear, exteriors a les centrals nuclears són cinc:

- PENBU: pla d'emergència nuclear, exterior a la central nuclear de Santa María de Garoña (Burgos)
- PENCA: pla d'emergència nuclear, exterior a la central nuclear d'Almaraz (Càceres)
- PENGUA: pla d'emergència nuclear, exterior a les centrals nuclears de José Cabrera i Trill (Guadalajara)
- PENTA: pla d'emergència nuclear, exterior a les centrals nuclears d'Ascó i Vandellós (Tarragona)
- PENVA: pla d'emergència nuclear, exterior a la central nuclear de Cofrentes (València)

Els Plans d'Emergència Nuclear, exteriors a les centrals nuclears (PEN) estan formats per un conjunt de plans que són:

- El Pla Director
- Els Plans d'Actuació dels Grups Operatius
- Els Plans d'Actuació Municipal en emergència nuclear (PAMEN) de municipis Zona I, Zona II, seu d'Estacions de Classificació i Descontaminació (ECD) i amb funcions de Àrees Base de Recepció Social (ABRS).

Mesures de Protecció

En cas que es produís una emergència i s'activés el Pla d'Emergència Interior, el CSN recomana, depenent de l'evolució de l'emergència, que es posin en marxa una sèrie de mesures que es preveuen en la planificació.

El Director del Pla Exterior d'Emergència Nuclear procediria a l'activació de l'esmentat Pla, declarant les situacions d'emergència, així com les mesures de protecció que vagin a adoptar-se a cada zona de planificació, d'acord amb les recomanacions del CSN. Les mesures de protecció es classifiquen en "mesures de protecció urgents" i "mesures de protecció de llarga durada".

Les mesures de protecció urgents principals són:

- confinament
- profilaxi radiològica
- evacuació

Les restants mesures de protecció urgents són complementàries de les anteriors:

- control d'accessos
- autoprotecció ciutadana
- autoprotecció del personal d'intervenció
- estabulació d'animals
- descontaminació de persones

Les mesures de protecció de llarga durada són:

- el control d'aliments i aigua
- descontaminació d'àrees
- trasllat temporal (alberg de mitja durada)
- trasllat permanent (reallotjament)

La mesura de protecció de control d'aliments i aigua, encara que es classifica com a mesura de llarga durada, durant la fase d'emergència podria aplicar-se com a restriccions al consum de determinats aliments amb caràcter preventiu, junt amb les principals mesures de protecció urgents.

Àmbit internacional de la protecció civil

Al gener de 2005 es va celebrar en Kobe-Hyogo (Japó), la Conferència Mundial sobre la Reducció dels Desastres Naturals, promoguda per Nacions Unides, en la qual s'han establert uns objectius adreçats a:

- Incrementar el perfil internacional de la reducció dels risc dels desastres
- Promoure la integració de la reducció del risc dels desastres en la planificació i la pràctica del desenvolupament
- Enfortir les capacitats locals i nacionals per abordar les causes dels desastres, els quals continuen devastant i impeding el desenvolupament de molts països.

Com a marc d'acció de Hyogo per al període 2005-2015 s'ha aprovat l'objectiu de:

“Augmentar la resiliència de les nacions i de les comunitats davant els desastres”.

Això suposa millorar la capacitat d'una persona o grup per seguir projectant-se en el futur a pesar d'esdeveniments desestabilitzadors, de condicions de vida difícils i de grans traumes.

Aquest objectiu s'emmarca dins de la Declaració del Mil·leni, la qual planteja com a objectius:

- Eliminar la pobresa i la fam
- Arribar a l'ensenyança primària universal
- Promoure la igualtat entre els gèneres i l'autonomia de la dona
- Reduir la mortalitat infantil
- Millorar la salut materna
- Combatre el VIH/SIDA, el paludisme i altres malalties
- Garantir la sostenibilitat del medi ambient
- Fomentar una associació mundial per al desenvolupament

Per construir una cultura social de la prevenció, pilar fonamental en la protecció civil, la Conferència de Hyogo apunta els següents passos:

- Informar als ciutadans
- Enfortir xarxes de comunicacions entre experts, planificadors i gestors de desastres
- Promoure l'ús i fer assequibles les noves tecnologies i mètodes
- Promoure la inclusió de la reducció de riscos en els programes d'estudi
- Promoure la formació especialitzada
- Garantir la igualtat d'accés de les dones i els grups vulnerables
- Fomentar la investigació
- Promoure la participació dels mitjans de comunicació social

L'Estratègia Internacional per a la Reducció de Desastres de l'ONU aspira al desenvolupament de societats més resistents a les catàstrofes mitjançant l'increment de la consciència pública respecte a la importància de la reducció de desastres, com a un component integral del desenvolupament sostenible.

Els desastres naturals constitueixen un seriós obstacle per al desenvolupament humà, i l'avançament en l'acompliment dels “Objectius de Desenvolupament del Mil·leni” és important, a l'igual que ho és la reducció de la pobresa extrema a la meitat abans de l'any 2015.

Els desastres naturals provoquen pèrdues econòmiques anuals que van des dels 75.500 milions de dòlars americans en els anys 60, 138.400 milions en els anys 70, 213.900 milions en els 80 i 659.900 milions en els 90, la majoria d'ells en el món desenvolupat.

Les estimacions econòmiques però, no capten adequadament l'impacte dels desastres en els països més pobres, a on els costos en termes de vides humanes, de mitjans de subsistència i de reconstrucció d'infraestructures són més elevats.

Actualment, el 85% dels que es troben exposats als terratrèmols, ciclons tropicals, inundacions i sequeres, viuen en països amb un desenvolupament humà mitjà o baix.

La protecció civil a Europa

A nivell europeu, la protecció civil s'ha desenvolupat dins del marc anomenat "Mecanisme Comunitari per a la Cooperació en Protecció Civil", que té per objectiu la millora de la coordinació de les intervencions d'auxili que siguin necessàries en cas de catàstrofes naturals, tecnològiques, mediambientals o ecològiques. Es fonamenta en els següents pilars:

- Base de dades d'experts i equips
- Programa de formació
- Sistema comú de comunicacions i informació per a emergències (CECIS)
- Centre de control i informació (MIC)
- Base de dades de recursos sanitaris

El Sistema de Protecció Civil Europeu s'enquadra en el si de la Comissió Europea, dins de la Direcció General 11 "Medi Ambient i Protecció Civil".

El Mecanisme Comunitari de Protecció Civil ha estat creat per Decisió del Consell de la Unió Europea de 23 d'octubre de 2001, pel qual s'estableix "Un mecanisme comunitari per facilitar una cooperació reforçada en les intervencions d'ajuda en l'àmbit de la protecció civil".

En el Mecanisme Comunitari participen 31 països (UE-27, Croàcia, Islàndia, Liechtenstein i Noruega), els quals reuneixen els recursos que, a través del Mecanisme, poden posar-se a disposició dels països que hagin patit catàstrofes en tot el món. Una vegada activat, el Mecanisme garanteix la coordinació de les intervencions d'ajuda dins i fora de la Unió Europea.

La cooperació reforçada en les intervencions d'ajuda en matèria de protecció civil es fonamenta en una estructura comunitària de protecció civil que disposa d'un Centre de Control i Informació (MCI) i un Sistema Comú de Comunicació i Informació d'Emergència (CECIS) gestionats per la Comissió, així com els punts de contacte dels Estats membres.

La Comissió Europea ha desenvolupat capacitat operativa per intervenir en les accions de resposta davant una ampla gamma d'emergències, donant lloc a la creació de diversos sistemes de resposta ràpida (RAS), com el MCI (per facilitar i donar suport en l'ajuda mútua entre els països participats), els sistema ECURIE (per a casos d'emergència radiològica), BICHAT (per a atacs i amenaces biològiques i químiques), RAPEX (salut i seguretat del consumidor, excepte seguretat alimentària), EWRS

(malalties contagioses), EUROPHYT (xarxa fitosanitària per interceptar organismes nocius per a les plantes), SHIFT (controls sanitaris d'importacions d'interès veterinari) y ADNS (salut animal).

Quan sorgeix un desastre, les autoritats nacionals del país afectat, poden presentar una petició d'assistència al Centre de Control i Informació (MCI), el qual immediatament trasllada la petició a la xarxa de punts de contacte nacionals. Aleshores correspon a cada país determinar si està en condicions d'oferir ajuda. El MCI recopila les respostes i el país sol·licitant pot seleccionar els recursos que necessita per complementar els seus propis. Així mateix, el MCI també pot oferir suport tècnic i enviar petits equips d'experts per coordinar l'ajuda o servir d'enllaç amb les autoritats nacionals o les organitzacions internacionals.

Per al compliment del seu objectiu, el Mecanisme inclou els elements i mesures següents:

- Determinació d'equips d'intervenció i altre suport en intervencions disponibles en els Estats membres per a intervencions d'ajuda en situacions d'emergència
- Elaboració i aplicació d'un programa de formació destinat a equips d'intervenció i altre suport en intervencions i a experts en intervenció, pels equips responsables de l'avaluació i/o la coordinació
- Tallers, seminaris i projectes pilot sobre els principals aspectes de les intervencions
- Creació i gestió del Centre de Control i Informació (MCI), accessible i capaç de respondre immediatament les 24 hores del dia i que doni els seus serveis als Estats membres i a la Comissió d'acord amb els objectius del Mecanisme
- Establiment i gestió d'un Sistema Comú de Comunicació i Informació d'Emergència (CECIS) que permeti la comunicació i l'intercanvi d'informació entre el MCI i els punts de contacte dels Estats membres
- Contribució al desenvolupament de sistemes de detecció i alerta ràpida en cas de catàstrofes que puguin afectar al territori dels Estats membres per fer possible una resposta ràpida dels Estats membres i de la Comunitat així com a la creació dels mateixos mitjançant estudis i avaluacions de la necessitat i viabilitat d'aquests sistemes i mitjançant actuacions per fomentar la interconnexió dels mateixos entre sí i la seva connexió al MCI i al CECIS
- Suport als Estats membres per que tinguin accés a l'equip i recursos de transport
- Complement del transport proporcionat pels Estats membres, subministrant altres recursos de transport necessaris per donar una resposta ràpida a les emergències importants

- Suport consular als ciutadans de la UE en emergències importants en tercers països en actuacions de protecció civil si així ho sol·liciten les autoritats consulars dels Estats membres.
- Altres accions complementàries i de suport necessàries en el marc del Mecanisme a que es refereix l'article 4 de la Decisió 2007/162/CE, Euratom del Consell de 5 de març de 2007, per la qual s'estableix un Instrument de Finançament de la Protecció Civil.

Podem concloure, en definitiva, que el Mecanisme Comunitari de Protecció Civil disposa dels mecanismes i procediments de coordinació per a la integració dels Mòduls de Protecció Civil següents:

- **Disponibilitat de Recursos:**

Els Estats participants proporcionaran a la Comissió les dades sobre els recursos disponibles per a les intervencions d'ajuda en l'àmbit de la protecció civil.

S'actualitzarà regularment aquesta informació

El Centre de Control i Informació (MCI) compilarà la informació i la posarà a disposició a través del CECIS

La informació es fonamentarà en un plantejament d'hipòtesis de missió dins dels Estats participants i fora dels mateixos.

- **Centre de Control i Informació**

Es crea el Centre de Control i Informació (MCI) accessible i capaç de reaccionar immediatament 24 hores al dia, amb seu als locals de la Comissió en Brussel·les

- **Sistema Comú de Comunicació i Informació d'Emergència**

Es crea el sistema comú de comunicació i informació d'emergència (CECIS)

Formaran el CECIS els tres elements següents:

- Un capa de xarxa formada per la xarxa física que connecta a les autoritats competents i als punts de contacte dels Estats participants amb el Centre de Control i Informació
- Una capa d'aplicació, formada per les bases de dades i demás sistemes d'informació necessaris per al funcionament de les intervencions d'ajuda en l'àmbit de la protecció civil

- Una capa de seguretat formada pel conjunt de sistemes, normes i procediments necessaris per garantir la confidencialitat de les dades que s' emmagatzemen i intercanvien per mitjà del CECIS

S'estableix un pla global d'execució (GIP) per a la posada en marxa del CECIS

La Protecció Civil a Catalunya

Els Plans de Protecció Civil de Catalunya són eines de planificació per al funcionament i l'organització dels recursos humans i materials per millorar la resposta davant d'emergències o risc greu.

La Direcció General de Protecció Civil promou l'elaboració dels plans de protecció civil de la competència del Departament i en coordina la implantació i l'aplicació, el manteniment i la revisió, així com la redacció dels plans de protecció civil territorials, especials i d'autoprotecció que resultin competència d'altres administracions o dels particulars i participa en la redacció d'aquells que tinguin particular incidència en el territori de Catalunya.

Tipus de pla

- *Pla Territorial:* Els plans territorials preveuen amb caràcter general les emergències que es poden produir en el seu àmbit. Aquests àmbits poden ser els descrits posteriorment.
- *Pla Especial:* Són els plans que organitzen la protecció civil enfront d'un risc concret. Per tant, es fan per a un àmbit i un risc concrets. Algun d'aquests plans a vegades rep el nom d'específic.
- *Pla d'Actuació:* Els plans d'actuació (no municipals) estructuren els mitjans d'una activitat i d'altres que en són externs. Aquesta activitat o instal·lació pot ser un túnel, un aeroport, etc. Es tracta d'un pla que s'integra directament en el ProCiCat. Són informats per la Comissió de Protecció Civil de Catalunya.
- *Pla d'Autoprotecció:* Preveuen, per a empreses, centres i instal·lacions determinats, les emergències que es puguin produir com a conseqüència de la seva pròpia activitat i les mesures de resposta enfront de les situacions de risc, catàstrofes i calamitats públiques que els puguin afectar.

Àmbit del Pla

- *Pla estatal:* L'Estat es reserva competència en catàstrofes de "interès nacional", així com la planificació de dos riscos: situació bèl·lica i risc nuclear.

- *Pla de Catalunya:* Inicialment la zona afectada és la totalitat de Catalunya. No obstant, els Plans d'Emergència Exterior són també d'àmbit de Catalunya en la mesura que són redactats per la Generalitat de Catalunya.
- *Pla municipal:* Els municipis són les entitats bàsiques de la protecció civil a Catalunya i disposen de capacitat general d'actuació i de planificació en aquesta matèria. Per tant, els plans que desenvolupen queden emmarcats dins del seu terme municipal.
- *Pla supramunicipal:* Són els plans que afecten diferents municipis. Poden estar realitzats per diferents municipis (de forma mancomunada), per comarques, diputacions, parcs naturals, etc.

Nivell del pla

- *Obligat:* Un pla d'àmbit de Catalunya pot establir l'obligatorietat de realització de plans inferiors, normalment d'àmbit municipal. Per tant, els plans municipals dels municipis afectats explícitament pel pla superior, tindran el nivell d' "obligats".
- *Recomanat:* Un pla d'àmbit de Catalunya pot recomanar la realització de plans inferiors, normalment d'àmbit municipal. Per tant, els plans municipals dels municipis pels quals es recomana, tindran el nivell de "recomanats".
- *Voluntari o nul:* Alguns municipis realitzen plans d'actuació de determinats riscos encara que cap pla superior no l'exigeixi ni el recomani. Aquests plans per tant, s'integren en el pla superior si existeix, i en tot cas, el nivell és "voluntari" o nul ("-").

Descripció dels plans

Pla territorial de Protecció Civil de Catalunya (PROCICAT). El 16 de maig de 1995, el Consell Executiu va aprovar el Pla de Protecció Civil de Catalunya (PROCICAT). En aquell moment el PROCICAT va esdevenir no només el *pla territorial* de protecció civil de Catalunya sinó també el *pla director* que va establir el marc organitzatiu i els principis que posteriorment recollí la Llei 4/1997, de 20 de maig, de protecció civil de Catalunya. L'objectiu final del pla és: fer front a les emergències generals, associades a riscos *no especials*, que es puguin produir en l'àmbit de Catalunya i d'àmbit inferior.

L'abast territorial del PROCICAT és Catalunya i per tant el Pla es podrà aplicar per emergències generals i per incidències greus en els subministraments de serveis bàsics; així com per emergències associades a riscos no especials que es puguin produir en l'àmbit de Catalunya, llevat del risc bèl·lic i de les centrals nuclears de potència. També es podrà aplicar en àmbits territorials inferiors, quan es valori com insuficient la capacitat de resposta de l'administració local competent o del titular de l'equipament amb pla d'autoprotecció i/o quan aquests ho sol·licitin a l'òrgan competent en protecció civil, de la Generalitat de Catalunya.

Els canvis en el panorama legal vigent i en l'organització dels diferents agents implicats en les emergències incloses en el seu àmbit d'aplicació, van fer necessària l'actualització del PROCICAT en la seva vessant de pla d'emergència.

L'actualització va tenir com a objectiu principal incorporar els canvis produïts des de l'aprovació del PROCICAT l'any 1995, tant pel que fa a les modificacions en l'àmbit normatiu com pel que fa als canvis en l'organització de l'estructura operativa de resposta, en base a algunes emergències que s'havien generat durant els anys anteriors a la modificació i que no quedaven reflectides.

Describeu la situació referent als aspectes següents:

- L'organització dels serveis i recursos de la Generalitat i si s'escau, de les administracions locals, en funció de la seva disponibilitat. També es consideren els recursos d'altres entitats públiques i privades.
- Les fases que es contemplen en funció de la tipologia de les emergències i de la seva gravetat.
- Les actuacions necessàries per gestionar les emergències recollides en l'àmbit d'aquest Pla i minimitzar les conseqüències sobre la població, el medi ambient i els béns.
- L'estructura operativa de resposta: el comitè de direcció del Pla, els grups actuants i els centres de coordinació.
- Els mecanismes per a informar la població afectada.
- Les actuacions necessàries per implantar i mantenir l'eficàcia del Pla.
- Els mecanismes de coordinació amb la resta de comunitats autònomes i amb l'Estat.

Pla de risc químic (PLASEQCAT): Fa referència a establiments industrials amb substàncies perilloses. També fa referència a: ubicació de l'establiment i vies preferents d'accés; dades meteorològiques (direcció, freqüència, velocitat dels vents dominants de la zona i estabilitat atmosfèrica) amb indicació de la ubicació de les estacions meteorològiques més properes; zones d'intervenció i alerta; tipus de perill de les substàncies presents a la instal·lació: toxicitat, incendis, explosions, etc.; punts importants de risc en l'entorn immediat de la planta que puguin participar en l'efecte dòmino.

Pla de protecció civil d'emergències per incendis forestals a Catalunya (INFOCAT): Situació i descripció dels sectors amb més risc d'incendi forestal i punts importants de risc en zona forestal o a l'entorn que puguin participar en l'efecte dòmino (instal·lacions industrials, magatzems). També fa referència a la situació i característiques dels elements següents: sectors de massa forestal, camins/pistes forestals, punts d'aigua així com també dels hidrants, tallafocs i punts de vigilància.

Pla de protecció civil per al risc d'inundacions a Catalunya (INUNCAT): Situació de les àrees de més risc, les zones inundables i els punts negres, tot indicant els punts negres de la xarxa de clavegueram. També fa referència a: punts importants de risc en la

zona inundable que puguin participar en l'efecte dòmino; zones on les inundacions poden desencadenar fenòmens geològics associats: esllavissades, caiguda de roques, etc.; localització i descripció de l'entorn hidrològic: rius, rieres, torrents, rieres seques i/o rambles urbanitzades, i/o en zones urbanes, ponts, rescloses, embassaments, guals, etc.; punts d'aforament i/o llocs de vigilància del nivell de l'aigua; estacions meteorològiques o pluviomètriques. Regularment, es fan campanyes de prevenció d'inundacions per informar els municipis i la ciutadania.

Pla de protecció civil per accidents en el transport de mercaderies perilloses per carretera i ferrocarril a Catalunya (TRANSCAT): Delimitació de les àrees d'intervenció i d'alerta al llarg dels recorreguts de les mercaderies perilloses. També fa referència a: punts negres de la xarxa viària; punts importants de risc en l'entorn immediat de les vies que puguin participar en l'efecte dòmino; tipus de perill derivat de les substàncies transportades: toxicitat, incendis, explosions, etc.; rutes municipals de mercaderies perilloses, regulades per una ordenança municipal; vies d'ordenació del trànsit de mercaderies perilloses; situació, si n'hi ha, de les estacions o zones d'aparcament de mercaderies perilloses i dades meteorològiques (direcció, freqüència, velocitat dels vents dominants de la zona i estabilitat atmosfèrica) amb indicació de la ubicació de les estacions meteorològiques més properes.

Pla especial d'emergències per nevades a Catalunya (NEUCAT): Regularment es fan campanyes de prevenció de nevades per informar els municipis i la ciutadania. Els objectius del NEUCAT són:

- Donar la informació sobre possibles nevades, amb la màxima antelació possible, a fi que es puguin començar a prendre les mesures preventives més adients.
- Preveure i disposar d'una estructura organitzativa per fer front a aquest tipus d'emergència amb una unitat de comandament.
- Preveure i aplicar uns procediments d'actuació i de coordinació dels mitjans disponibles a fi d'augmentar l'eficàcia en la resolució de l'emergència.
- Informar a la població de la situació i donar els consells i les instruccions necessàries per a minimitzar el risc.

Pla especial d'emergències per contaminació accidental de les aigües marines a Catalunya (CAMCAT): Els objectius del CAMCAT són:

- Establir la coordinació adequada de les operacions necessàries, independentment de la titularitat dels mitjans utilitzats i els procediments de comunicacions
- Establir una resposta davant d'un episodi de contaminació marina i potenciar els mitjans de lluita contra aquesta contaminació
- Establir un marc de col·laboració per a la lluita contra la contaminació amb els convenis adients
- Facilitar i agilitzar la mobilització dels recursos disponibles i fer-ne un ús racional
- Promoure i donar la formació oportuna al personal especialitzat

Pla especial d'emergències sísmiques a Catalunya (SISMICAT). Fa referència a les zones del municipi amb més risc des del punt de vista geològic o de l'edificació i als punts importants de risc que puguin participar en l'efecte dòmino.

Pla de Protecció Civil de Catalunya per Emergències en el Transport de Viatgers per Ferrocarril (FERROCAT). Va ser homologat el 17 de desembre de 2009, per la Comissió de Protecció Civil de Catalunya (CPC). Té com a objectius protegir les persones, les infraestructures i el medi ambient mitjançant el control de totes les incidències que es produeixen als trens, ferrocarrils i metros.

El Pla estableix un control i seguiment de les incidències i petites emergències per evitar que es transformin en grans emergències i millora la coordinació de la gestió de les grans emergències, especialment quan es produeixen múltiples víctimes. Aquest procediment respon a la necessitat de planificar un servei bàsic, estratègic i en creixement, com és el transport de viatgers per ferrocarril, que està associat també a un històric d'incidències de gran impacte social.

El Pla s'aplica a tot Catalunya, i abasta totes les empreses de transport de viatgers per ferrocarril (ADIF, Renfe, FGC i metro), els grups operatius, l'Institut de Medicina Legal de Catalunya (IMLC), els òrgans sectorials (Direcció General de Transport Terrestre), i l'Administració local. Es consideren de l'àmbit d'aquest pla els serveis de ferrocarril convencional; ferrocarril d'alta velocitat; ferrocarril metropolità o suburbà (metro); ferrocarrils o trens cremallera; funiculars i trens turístics amb plataforma ferroviària. En canvi, en queden exclosos el tramvia urbà, els telefèrics, els aeris i els telecabines.

La protecció civil municipal. Tarragona

La Protecció Civil es fonamenta en la prevenció, configurant-se com a una eina fonamental per a la planificació de les diferents actuacions que s'han de dur a terme davant les situacions d'emergència que es poden donar, coordinant la intervenció de tots els serveis i les accions davant les situacions de risc o perill, la qual cosa implica la racionalització dels recursos disponibles per fer front a l'emergència.

Amb la Llei 4/1997 de Protecció Civil de Catalunya, es regulen els instruments de planificació de la protecció civil per tal de garantir la compatibilitat dels plans elaborats per les administracions catalanes i les entitats locals amb els plans d'àmbit estatal així com la coordinació entre tots ells, de manera que es configura un sistema de prevenció i planificació de protecció civil.

Per la seva part, el Decret 210/1999, de 27 de juliol, té per objecte l'aprovació del contingut mínim per a l'elaboració i l'homologació dels plans de protecció civil municipals com són els plans bàsics d'emergència, els plans d'actuació i els plans específics, els quals han de respectar l'estructura fixada en el decret per tal de ser homologats per la Comissió de Protecció Civil de Catalunya.

El municipi ha de tenir un únic pla d'emergència, el pla de protecció civil municipal, que recopila tots els documents que el municipi hagi d'elaborar en funció dels seus riscos, i que serà el que s'activarà en cas que es produeixi una emergència. Aquest pla únic ha de constar, doncs, d'alguns o tots els documents A, B, C i D, segons les seves característiques i els riscos als quals està exposat. En la taula següent es presenten els diferents supòsits de realitats municipals i els diferents documents que han de configurar de forma obligatòria el Pla Municipal de Protecció Civil segons les seves característiques i la seva afectació per riscos especials. Alhora, també es presenten els documents que el municipi pot decidir elaborar de forma voluntària, en la mesura que ho consideri necessari.

SUPÒSITS MUNICIPALS AMB...	DOCUMENTS QUE COMPONEN EL PLA MUNICIPAL DE PROTECCIÓ CIVIL (Obligatori)	DOCUMENTS D'ELABORACIÓ OPCIONAL, SI S'ESCAU
MES DE 20.000 HABITANTS O TURÍSTIC (1) AMB RISCOS ESPECIALS (3)	A. Document bàsic B. Manuals d'actuació bàsic i per a riscos especials C. Annexos generals D. Programa d'implantació i manteniment	B. Manuals d'actuació per a riscos específics
MES DE 20.000 HABITANTS O TURÍSTIC (1) SENSE RISCOS ESPECIALS (3)	A. Document bàsic B. Manuals d'actuació bàsic C. Annexos Generals D. Programa d'implantació i manteniment	B. Manuals d'actuació per a riscos especials i específics, si s'escau
MENYS DE 20.000 HABITANTS I NO TURÍSTIC (2) AMB RISCOS ESPECIALS (3)	B. Manuals d'actuació per a riscos especials C. Annexos generals D. Programa d'implantació i manteniment	A. Document bàsic B. Manuals d'actuació bàsic i per a riscos específics, si s'escau
MENYS DE 20.000 HABITANTS I NO TURÍSTIC (2) SENSE RISCOS ESPECIALS (3)		A. Document bàsic B. Manuals d'actuació bàsic, i per a riscos especials i/o per a riscos específics, si s'escau C. Annexos generals D. Programa d'implantació i manteniment

(1) En aquest supòsit, cal afegir-hi aquells municipis considerats de risc especial segons la Comissió de Protecció Civil de Catalunya.

(2) Cal, a més, que el municipi no sigui considerat de risc especial segons la Comissió de Protecció Civil de Catalunya.

(3) Segons els Plans Especials de Protecció Civil de Catalunya.

L'Ajuntament de Tarragona disposa dels instruments i plans d'intervenció en l'àmbit de la Protecció Civil, aprovats a l'empara de les següents disposicions:

DOCUMENT		Revisió	APROVACIÓ PLE	HOMOLOGACIÓ		
Document Bàsic		0	29 desembre 1994	29 març 1995		
		1	2 maig 2002	11 juliol 2002		
Manual d'Actuació Bàsic		0	29 desembre 1994	29 març 1995		
		1	2 maig 2002	11 juliol 2002		
Manuels especials	CAMCAT		0	28 juny 2004	20 abril 2005	
		Manual	0	10 febrer 2003	6 novembre 2003	
			1	22 juliol 2005	21 desembre 2005	
		Plànol delimitació	0	22 desembre 2003	28 juny 2004	
	INFOCAT	PAU	Boscós	0	25 octubre 2004	20 abril 2005
			Cala Romana	0	25 octubre 2004	20 abril 2005
			Entrepins	0	2 agost 2004	16 febrer 2005
			La Móra	0	2 agost 2004	16 febrer 2005
			L'Escorpí	0	2 agost 2004	16 febrer 2005
			Mas Morató	0	8 març 2005	6 juliol 2005
			Monnars	0	25 octubre 2004	20 abril 2005
			Rodolat Moro	0	25 octubre 2004	20 abril 2005
			S.Salv.-S.Ramón	0	8 març 2005	6 juliol 2005
	SISMICAT		0	22 juliol 2005	21 desembre 2005	
	INUNCAT		0	10 febrer 2003	6 novembre 2003	
	TRANSCAT		0	10 febrer 2003	6 novembre 2003	
	PLASEQTA		0	20 juny 1994	20 octubre 2004	
1			2 maig 2002	11 juliol 2002		
2			28 juny 2004	20 abril 2005		
NEUCAT		0	19 novembre 2007	14 febrer 2008		

En relació al Risc Nuclear, i de conformitat amb l'Acord del Consell de Ministres de 16 d'octubre de 2009, pel que s'aprova el Pla Director corresponent al Pla d'Emergència Nuclear Exterior a les Centrals Nuclears d'Ascó i Vandellós, Tarragona (PENTA), la ciutat de Tarragona es constitueix en Àrea Base de Recepció Social (ABRS).

El Pla Director és una adaptació del Pla d'Emergència Nuclear de Tarragona (PENTA), al Pla Bàsic d'Emergència Nuclear (PLABEN) aprovat per Reial Decret 1546/2004 de 25 de juny, i té com a objectiu general *“evitar o al menys reduir en el possible, els efectes adversos de les radiacions ionitzants sobre la població en cas d'accident nuclear en les centrals nuclears d'Ascó i/o Vandellós”*.

El Pla Director estableix que són municipis amb funcions d'ABRS, aquells que tinguin capacitat de proveïment i alberg de població evacuada. Aquests municipis designats d'acord amb els següents criteris:

- Que el casc urbà es trobi fora de zona i en un radi no superior a 100 km de la central nuclear
- Que comptin amb accessos adequats per al trànsit i maniobra de vehicles d'emergència
- Que posseeixin infraestructura adequada per al proveïment i alberg de la població evacuada

La intervenció municipal s'organitza a través del Pla d'Actuació Municipal en Emergència Nuclear (PAMEN), el qual serà l'adequat per al compliment de les següents funcions:

- Proporcionar proveïment i alberg a la població evacuada, habilitant a aquest fi, i en cas de necessitat, les instal·lacions fixes o d'emergència que es precisin.
- Informar i donar avisos a la població. Facilitar i col·laborar en les actuacions dels grups operatius en el municipi.
- Prestar assistència sanitària. Prestar assistència social. Transmetre, rebre i registrar les comunicacions durant l'emergència.
- Col·laborar amb el Grup de Seguretat Ciutadana i Ordre Públic i amb el de Seguretat Estratègica en la realització de les seves funcions en el municipi.

Actualment, aquest Pla (PAMEN) es troba en fase d'elaboració per a la seva posterior aprovació i homologació.

Tanmateix, l'Ajuntament de Tarragona disposa d'una **Associació de Voluntaris de Protecció Civil** creada, inicialment sota la denominació d'Agrupació, per acord del Consell Plenari de 29 de Desembre de 1.994. Degut a l'entrada en vigor del Decret 27/2001, de 23 de gener de 2001, s'inicia la transformació d'agrupació a associació.

L'Associació de Voluntaris de Protecció Civil de Tarragona a data d'octubre de 2009 disposa de la col·laboració de 80 voluntaris, 5 vehicles, diverses unitats i equipament adient per desenvolupar la seva tasca. La seva estructura orgànica és la pròpia d'una Associació i funciona com a tal. La Junta Directiva es l'encarregada de gestionar el funcionament dels aspectes administratius, coordinar les activitats de les comissions, tenir cura de la interpretació i aplicació dels estatuts i/o reglament intern. També és la encarregada de fer complir els acords establerts amb l'administració municipal d'acord a la legislació i normes vigents en matèria de Protecció Civil. La Junta directiva es elegida per sufragi universal a les assemblees generals per un període de quatre anys i és composta per un president, vice-president, secretari, tresorer i vocals. L'estructura operativa o funcional és la pròpia de situacions d'emergència, risc o serveis concertats, als que l'associació pot intervenir de forma coordinada amb els serveis municipals o supramunicipals. El Cap d'intervenció està assistit pel grup de Caps d'Unitat a càrrec dels diferents grups (Transmissions, Logística, Sanitari, Unitat canina de Salvament, GRI o l'Àrea Tècnica) que conformen l'associació.

13.2 MARC NORMATIU

La protecció civil va ser definida pel Tribunal Constitucional com un conjunt d'accions dirigides a evitar, reduir o corregir els danys causats a persones i béns per tota classe de mitjans d'agressió i pels elements naturals o extraordinaris en temps de pau quan l'amplitud i la gravetat de llurs efectes els fa assolir el caràcter de calamitat pública.

La Constitució recull una única referència amb incidència a la matèria a l'article 30.4, al establir que mitjançant llei podran regular-se els deures dels ciutadans en el cas de greu risc, catàstrofe o calamitat pública.

El Tribunal Constitucional ha resolt el buit de competència integrant la protecció civil com una vessant de la seguretat pública, matèria sobre la qual es donen competències concurrents entre les diverses administracions públiques.

D'acord amb lo anterior, i de conformitat a la Llei 2/1985 sobre protecció civil de l'Estat, la protecció civil es converteix en manifestació de l'obligació dels poders públics de garantir el dret a la vida i a la integritat física com el primer i més important dels drets constitucionals.

L'Estatut d'Autonomia de Catalunya, aprovat per Llei Orgànica 6/2006, de 19 de juliol, recull i amplia les competències de la Generalitat de Catalunya en matèria de seguretat pública.

Segons l'article 132.1 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de protecció civil, que inclou, en tot cas, la regulació, la planificació i l'execució de les mesures relatives a les emergències i la seguretat civil, i també la direcció i la coordinació dels serveis de protecció civil, que inclouen els serveis de prevenció i extinció d'incendis, sens perjudici de les facultats dels governs locals en aquesta matèria, respectant el que estableixi l'Estat en l'exercici de les seves competències en matèria de seguretat pública.

Així mateix, l'article 84 garanteix als municipis un nucli de competències pròpies que han de ser exercides per dites entitats amb plena autonomia, subjecta solament a control constitucional i de legalitat, entre les que figura la protecció civil i la prevenció d'incendis.

Es produeix una certa concurrència de competències en matèria de protecció civil entre la Generalitat i les entitats locals, almenys en la fase de prevenció, en la qual el paper de les entitats locals és molt més evident. Per això és molt important que les diverses administracions públiques es sentin directament implicades en la qüestió i contribueixin a establir la coordinació necessària entre totes elles.

La Llei 4/1997, de 20 de maig, de Protecció Civil de Catalunya, estableix que els plans s'han d'elaborar segons una estructura de contingut homogènia als efectes de llur homologació i integració. En concret l'article 20.1 fixa el contingut mínim d'informació i les previsions que han de contenir els plans de protecció civil.

L'objecte de la llei es regular la protecció civil a Catalunya, que comprèn les accions destinades a protegir les persones, els béns i el medi ambient davant situacions de greu risc col·lectiu, catàstrofes i calamitats públiques.

La llei és aplicable a tot el territori de Catalunya i per a totes les situacions d'emergència, sense perjudici del que estableix la legislació de l'Estat per a les emergències declarades "d'interès nacional" segons aquesta mateixa legislació.

En compliment del que disposa l'article 20.2 de la citada llei, el Decret 210/1999, de 27 de juliol, de la Generalitat de Catalunya, pel qual s'aprova l'estructura del contingut per l'elaboració i l'homologació dels plans de protecció civil municipals, estableix l'estructura del contingut per l'elaboració i homologació dels plans de protecció civil municipals com són els bàsics d'emergència municipal, els plans d'actuació municipal i els plans específics municipals.

Així mateix, en el citat decret, es concreten els plans que han d'elaborar els municipis en funció de la seva població, del règim especial turístic i dels riscos que els afectin, tenint en compte, entre d'altres, les previsions contingudes en la disposició addicional tercera de la Llei 4/1997, que estableix l'obligació per als municipis afectats per risc nuclear i per altres riscos que comportin l'aprovació dels plans corresponents, de disposar d'un únic pla municipal que coordini i unifiqui totes les actuacions derivades dels diferents riscos.

La protecció civil a Catalunya, forma una estructura integrada i totes les administracions implicades tenen el deure de col·laborar-hi, recíprocament i amb lleialtat, dins l'exercici de llurs competències, mitjançant l'intercanvi d'informació, l'assistència i l'auxili, l'audiència prèvia, la possibilitat d'establir convenis, la coordinació i la substitució com a mecanismes per a fer efectives les relacions interadministratives i el deure de col·laboració.

Referent a l'obligació d'autoprotecció, la Llei 4/1997, estableix a l'article 7, que les persones, les empreses i, en general, les entitats i els organismes que fan activitats que poden generar situacions de greu risc col·lectiu, de catàstrofe o de calamitat pública, i també els centres i les instal·lacions, públics i privats, que poden resultar afectats de manera especialment greu per situacions d'aquest caràcter, són obligats a adoptar mesures d'autoprotecció i a mantenir els mitjans personals i materials necessaris per afrontar situacions de risc i d'emergència.

Tanmateix la citada Llei 4/1997, possibilita la participació ciutadana de forma regular en tasques de protecció civil per mitjà de les associacions del voluntariat de protecció civil, que tenen com a finalitat social la col·laboració desinteressada en tasques de protecció civil dins una localitat o comarca determinades.

Així, el Reial decret 393/2007, de 23 de març, pel que s'aprova la Norma bàsica d'autoprotecció dels centres, establiments i dependències dedicades a activitats que puguin donar origen a situacions d'emergència, estableix que l'obligació dels poders públics de garantir el dret a la vida i a la integritat física, no només s'ha de plantejar de manera que els ciutadans assoleixin la protecció a través de les Administracions

Públiques, sinó que s'ha de procurar l'adopció de mesures destinades a prevenir i controlar riscos en l'origen, així com l'actuació inicial en les situacions d'emergència que es puguin presentar.

Aquest Reial decret desenvolupa els preceptes relatius a l'autoprotecció, continguts a la Llei 2/1985, de 21 de gener. La Norma Bàsica d'autoprotecció defineix i desenvolupa l'autoprotecció i estableix els mecanismes de control per part de les administracions públiques; estableix l'obligació d'elaborar, implantar materialment i mantenir operatius els Plans d'autoprotecció i determina el contingut mínim que han d'incorporar aquests plans en aquelles activitats, centres, establiments, espais, instal·lacions i dependències que, potencialment, puguin generar o resultar afectades per situacions d'emergència.

L'autoprotecció es contempla com el conjunt de mesures (procediments, sistemes i organització) implantades en un determinat àmbit (edificis, instal·lacions, nuclis habitats, solars, activitats, centres, etc) exposat a una o a diverses situacions de risc, destinades a preveure, prevenir i controlar-ne el risc, donar resposta adequada a les emergències i garantir la integració d'aquestes actuacions a les del sistema públic

Els plans d'autoprotecció han de recollir les normes i actuacions que tenen com a objectiu minimitzar al màxim els riscos pels usuaris, personal i instal·lacions del lloc objecte d'autoprotecció, derivats de possibles situacions d'emergència, disposant els mitjans materials i humans necessaris i les actuacions, de formació, organització i ensinistrament del personal; han de ser instruments en permanent actualització i revisió, que han de ser perfectament coneguts per tots els usuaris del lloc on s'instaurin.

El Reial decret 1468/2008, de 5 de setembre, que modifica el Reial decret 393/2007, atribueix a les entitats locals les competències per establir els seus propis catàlegs d'activitats susceptibles de generar riscos col·lectius o de resultar afectats pels mateixos, així com les obligacions d'autoprotecció que es preveuen per a cada cas. En particular, podran estendre les obligacions d'autoprotecció a activitats, centres, establiments, espais, instal·lacions o dependències on es desenvolupen activitats no incloses a l'Annex I de la Norma Bàsica d'autoprotecció, així com desenvolupar els procediments de control e inspecció dels plans d'autoprotecció.

Amb el Decret 82/2010, de 29 de juny, de la Generalitat de Catalunya, s'aprova el catàleg d'activitats i centres obligats a adoptar mesures d'autoprotecció i es fixa el contingut d'aquestes mesures. Aquest Decret desplega els preceptes relatius a l'autoprotecció recollits a la Llei 4/1997, de 20 de maig, de protecció civil de Catalunya, d'acord amb el que preveu l'article 7, i per tal de determinar el catàleg d'activitats i el tipus de centres que resulten obligats a adoptar mesures d'autoprotecció i a mantenir els mitjans personals i materials necessaris per afrontar situacions de risc i d'emergència. Així mateix, d'acord amb el que preveu l'article 20 de la Llei de protecció civil de Catalunya, determina l'estructura del contingut dels plans d'autoprotecció.

Sobre la base de l'experiència en matèria de protecció civil, el Decret regula altres aspectes relatius a l'autoprotecció, amb l'objectiu final de garantir que les activitats de risc segueixen un sistema d'autoprotecció que va més enllà de l'elaboració d'un pla

d'autoprotecció. Aquest sistema inclou el control de l'Administració sobre les activitats i centres inclosos dins l'àmbit del Decret, control que engloba tant una fase prèvia en què l'objectiu és comprovar la capacitat de l'establiment per complir les condicions d'autoprotecció, com la validació del pla, i la validació de la seva implantació dins del sistema de protecció civil. Així, als articles 7 i 20 del Decret s'estableix:

- La necessitat que el Govern reguli un catàleg amb les activitats de risc des del punt de vista de protecció civil.
- L'obligació que el Govern determini l'estructura dels Plans d'Autoprotecció (PAU) de les activitats incloses al catàleg.
- L'obligació que els titulars dels centres, establiments i dependències inclosos al catàleg estableixin mesures d'autoprotecció.

El decret afecta, per tant, les activitats susceptibles de generar una emergència de protecció civil i classifica aquestes activitats en dos grups bàsics, que ordenats de major a menor risc, són els següents:

- Les "activitats d'interès per a la protecció civil de Catalunya" (Annex IA). Són exemples d'aquest tipus d'activitats, entre d'altres: els establiments afectats per la normativa Seveso sobre accidents greus; els aeroports; els conductes que transporten substàncies perilloses i els càmpings amb capacitat igual o superior a 2.000 persones. Com a aspecte a destacar, estan incloses dins d'aquest grup, totes aquelles instal·lacions que puguin generar emergències o situacions crítiques per a la població, associades a la fallada dels sistemes de subministrament de serveis bàsics.
- Les "activitats d'interès per a la protecció civil municipal" (Annex IC). Són exemples d'aquest tipus d'activitats, entre d'altres: els teatres, auditoris, sales de congressos o cinemes amb una ocupació menor de 2.000 persones i superior a 500 persones; els aeròdroms i heliports; i els càmpings no inclosos en els apartats A i B de l'annex I, que estiguin ubicats a les zones de risc definides als plans de protecció civil de la Generalitat.

Complementàriament, el decret contempla tota una sèrie de criteris, detallats a l'annex IB, que permeten que l'administració de la Generalitat, a través d'una resolució de la Direcció General competent en matèria de Protecció Civil, pugui declarar com a instal·lació d'interès per la protecció civil de Catalunya, una determinada instal·lació no inclosa explícitament a l'annex IA però que presenti especial risc o vulnerabilitat.

El decret es fonamenta en un concepte d'autoprotecció que va més enllà de l'elaboració d'un pla d'autoprotecció, entenent que el PAU és una peça clau i fonamental però no pas la única a tenir en compte per garantir la seguretat en una instal·lació i en el seu entorn.

L'autoprotecció engloba: una fase prèvia, l'objectiu de la qual ha de ser comprovar que l'establiment compleix amb les condicions mínimes d'autoprotecció i una fase posterior,

el resultat de la qual és l'elaboració del PAU, entès com una eina de qualitat a través de la qual es garanteix una resposta adient en cas d'emergència i una coordinació eficaç amb els serveis d'emergència i amb el sistema públic de protecció civil.

En definitiva, el decret:

- Determina el catàleg d'activitats de risc, des del punt de vista de la protecció civil, i que per tant, tenen obligació d'autoprotecció.
- Estableix el contingut mínim dels PAU de les activitats incloses al catàleg. El decret estableix dos tipus d'índex en funció del nivell de risc de les activitats i crea les condicions per tal que els PAU siguin documents de qualitat, mitjançant la regulació de la figura del tècnic competent per l'elaboració dels PAU d'aquest tipus d'activitats.
- Estableix el procediment per valorar tècnicament les condicions d'autoprotecció de l'establiment o centre. Les condicions d'autoprotecció van més enllà de l'elaboració del PAU, i s'han de tenir en compte aspectes com ara l'evacuabilitat i el confinament, especialment en el cas d'instal·lacions ubicades en zones de risc dels plans especials de la Generalitat.
- Assegura el manteniment de les condicions i sistemes d'autoprotecció, a través d'un control periòdic per part de l'administració competent, que serveixi per detectar aquelles situacions en les quals no es fa el manteniment necessari per tal de garantir que els sistemes d'autoprotecció es mantenen plenament operatius.
- Regula els mecanismes organitzatius i els mitjans dels quals han de disposar les activitats incloses dins de l'àmbit d'aplicació del decret, per tal d'assegurar la detecció i resposta ràpida, imprescindibles per evitar efectes de gran intensitat o impacte en la població.
- Estableix els sistemes de coordinació entre les activitats incloses a l'àmbit d'aplicació del decret i els serveis públics que formen part del sistema de protecció civil. En aquest sentit, el decret regula les trucades que han de fer les instal·lacions als serveis d'emergències, la informació que els han de facilitar i la integració dels PAU en els plans de protecció civil elaborats per les administracions competents.
- Estableix els sistemes de control per part de les administracions competents pel que fa a la validació dels PAU, al seu registre i a la seva correcta implantació.

Per la seva part, l'Ordenança general de convivència ciutadana i ús dels espais públics de Tarragona, al seu títol cinquè (prevenció de perills i riscos, situacions d'emergència i protecció civil):

Capítol I: Intervenció administrativa de prevenció i precaució:

Article 195 (Clàusula d'intervenció administrativa general)

1. L'Ajuntament ha de preservar la vida, la salut i la integritat de les persones, la protecció de llurs béns i la protecció del medi ambient, en especial en situacions de greu risc col·lectiu, de catàstrofes o de calamitat pública.

2. Per a la consecució d'aquests fins, podrà desenvolupar aquelles mesures d'intervenció administrativa que, en virtut dels principis de prevenció de perills i de precaució, es trobin en el seu àmbit competencial, amb ple respecte pels drets i llibertats individuals i llur protecció i jurídica.

Article 197 (Drets i deures dels ciutadans i ciutadanes)

1. Els ciutadans i ciutadanes tenen el dret de ser informats per l'Ajuntament sobre els riscos i perills greus que els poden afectar i els instruments i mesures previstos per a afrontar-los, en el marc de la legislació sobre la matèria.

Capítol II: Emergències i protecció civil

Article 198 (Autoritats)

1. L'alcalde és l'autoritat superior de protecció civil en l'àmbit municipal, sens perjudici de les funcions dels òrgans de la Generalitat o de l'Estat en cas d'activació d'un pla de la seva competència.

2. Correspon a l'alcalde, entre altres funcions atribuïdes per la normativa de protecció civil, declarar l'activació o la desactivació dels plans de protecció civil d'àmbit municipal i requerir a les entitats privades i als particulars la col·laboració necessària per a complir les obligacions establertes per legislació vigent.

El Decret 27/2001, de 23 de gener, pel qual s'aprova el reglament de les associacions del voluntariat de Protecció civil de Catalunya, regula el règim d'aquestes associacions en els seus aspectes orgànic i funcionament, amb la finalitat d'obtenir una col·laboració eficaç i ordenada dels ciutadans i ciutadanes que signifiqui una ajuda i una contribució reals a les tasques de protecció civil. Aquest decret estableix que només una associació del Voluntariat de Protecció Civil (AVPC) pot estar vinculada funcionalment a l'autoritat municipal de protecció civil i que correspon a l'Ajuntament determinar mitjançant conveni o pacte, quina serà aquesta associació en el cas d'haver-n'hi més d'una. Així mateix s'especifica que s'hauran d'inscriure en un registre especial que gestionarà la Direcció General de Protecció Civil del Departament d'Interior, de la Generalitat de Catalunya.

En aquest sentit, l'Ajuntament de Tarragona va aprovar en Consell Plenari de 29 de desembre de 1994 la creació de l'Agrupació Municipal de Voluntaris de Protecció Civil. La qual es va inscriure al registre especial de la Generalitat de Catalunya en data 14 de març de 2002, formant part també de la Federació d'Associacions de Voluntaris de Protecció Civil de Catalunya.

Regulació de l'energia nuclear:

Normativa Comunitària

El tractat EURATOM, pel qual es constitueix la Comunitat Europea de l'Energia Atòmica, promulga l'ús pacífic de l'energia nuclear, en els camps de la indústria, la medicina i la investigació, i estableix la necessitat de desenvolupar normes bàsiques per a la protecció dels treballadors i de la població contra els riscos derivats de les radiacions ionitzants.

Aquestes normes bàsiques han estat establertes mitjançant diferents Directives EURATOM, que, com qualsevol altre instrument jurídic, han anat revisant-se en funció de l'avenç dels coneixements científics en la disciplina de la protecció radiològica.

Els Estats membres han anat incorporant aquestes normes bàsiques, en la planificació de la resposta davant de situacions d'emergència nuclear, l'última és la Directiva 2009/71/EURATOM del Consell de 25 de juny de 2009, per la que s'estableix un marc comunitari per a la seguretat nuclear de les instal·lacions nuclears.

Directiva del Consell 89/618/EURATOM, de 27 de novembre de 1989, publicada en el D.O.C.E. de 7/12/89, relativa a la informació a la Població sobre les mesures aplicables i sobre el comportament a seguir en cas d'Emergència Radiològica.

Directiva 96/29/EURATOM, per la qual s'estableixen les normes bàsiques relatives a la protecció Sanitària dels treballadors i de la població contra els riscos que resulten de les radiacions ionitzants, publicat en D.O.C.E. de 29/06/96.

Directiva 2009/71/EURATOM del Consell, de 25 de juny de 2009, per la que s'estableix un marc comunitari per a la seguretat nuclear de les instal·lacions nuclears.

Escala Internacional d'Esdeveniments Nuclears. Va ser introduïda per l'Organització Internacional de l'Energia Atòmica (OIEA). Es un mecanisme per comunicar al públic, ràpidament i coherentment, el significat que tenen els esdeveniments nuclears per a la seguretat. En posar els esdeveniments en la seva perspectiva correcta, l'escala pot facilitar una comprensió comuna per la comunitat nuclear, els mitjans d'informació i el públic. Dissenyada per un grup internacional d'experts, els classifica en set nivells:

Els esdeveniments de nivell 1 - 3, sense conseqüència significativa sobre les poblacions i el medi ambient, es qualifiquen d'incidents, els superiors (4 a 7) d'accidents. L'últim nivell correspon a un accident la gravetat el qual és comparable a l'ocorregut el 26 d'abril de 1986 a la central de Chernóbil. Els esdeveniments que no tenen significació per a la seguretat es classifiquen en nivell 0/ sota de l'escala i es denominen desviacions. Els esdeveniments sense importància per a la seguretat es denominen esdeveniments fora de l'escala.

Normativa Estatal

Reial decret 1546/2004, de 25 de juny, pel que s'aprova el Pla Bàsic d'Emergència Nuclear (BOE núm. 169, de 14 de juliol de 2004).

Reial decret 1428/2009, d'11 de setembre, pel qual es modifica el Pla Bàsic d'Emergència Nuclear aprovat per Reial decret 1546/2004 de 25 de juny.

Ordre INT/1695/2005, de 27 de maig, per la que s'aprova el Pla d'Emergència Nuclear del Nivell Central de Resposta i Suport. (BOE núm. 137, de 9 de juny de 2005).

Resolució, de 7 de juny de 2005, de la Subsecretaria, per la que s'aproven les Directrius per les quals s'han de regir els programes d'informació prèvia a la població, la formació i capacitació d'actuants i els exercicis i simulacres dels Plans d'Emergència Nuclear Exterior a les Centrals Nuclears. (BOE núm. 147, de 21 de juny de 2005).

Resolució de 20 d'octubre de 2009, de la Subsecretaria, per la qual es publica l'Acord de Consell de Ministres de 16 d'octubre de 2009, pel que s'aprova el Pla Director corresponent al Pla d'Emergència Nuclear Exterior a les Centrals Nuclears d'Ascó i Vandellós, Tarragona (PENTA).

13.3 PROGRAMES i ACTUACIONS

D'acord amb el marc normatiu i amb la regulació del Pla de Seguretat Local, s'integra, dins l'àmbit de la Seguretat Personal, el Pla de Protecció Civil Municipal, amb l'objectiu de dinamitzar i posar en pràctica els diferents Plans de Protecció Civil Municipal i efectuar el seu seguiment i revisió permanent.

05-001 Informació i Formació

Objectiu:

Sensibilitzar, formar i informar tant a grups operatius com a tota la població sobre aspectes d'autoprotecció, prevenció i coordinació en matèria de protecció civil.

Accions:

- Realitzar campanyes estacionals relacionades amb els plans de protecció civil
- Realitzar jornades específiques adreçades a la població escolar i al personal docent dels centres educatius
- Realitzar jornades específiques adreçades a determinats grups de població residents en els diferents nuclis del terme municipal (Barris)
- Realitzar jornades específiques en col·laboració amb determinades empreses i entitats que hagin de col·laborar en l'execució dels plans

05-002 Millora de la capacitat operativa per afrontar les emergències

Objectiu:

Incrementar l'eficàcia i l'eficiència de les intervencions en situacions d'emergència

Accions:

- Inspeccionar els serveis i els recursos associats als Plans de Protecció Civil
- Realitzar el manteniment de la xarxa d'alarmes
- Realitzar jornades específiques per al personal implicat en les emergències
- Realitzar simulacres amb totes les entitats i personal relacionat amb l'emergència

05-003 Catàleg dels Plans d'Autoprotecció

Objectiu:

Disposar del catàleg de Plans d'Autoprotecció de les entitats obligades existents al terme municipal

Accions:

- Relacionar i elaborar el catàleg dels plans d'autoprotecció de les entitats obligades a disposar-ne
- Inspeccionar i revisar l'estat de les mesures i els mitjans d'autoprotecció de les entitats obligades a disposar de plans d'autoprotecció
- Promoure la formació d'organitzacions d'autoprotecció entre les empreses i, en general, les entitats que realitzen activitats d'especial risc, facilitant-los assessorament tècnic i assistència

06-004 Revisió i Actualització

Objectiu:

Mantenir actualitzats els Plans existents i/o millorar-los o adaptar-los a les noves necessitats o evolució social i econòmica per assegurar una ràpida i coordinada resposta davant les emergències.

Accions:

- Revisió i actualització dels Plans de Protecció Civil Municipals
- Elaboració de nous Plans, d'acord amb les necessitats esdevingudes
- Incrementar les accions d'implantació dels plans i els simulacres

13.4 QUADRE D'INDICADORS

AMBIT DE LA SEURETAT PERSONAL	
PLA DE PROTECCIÓ CIVIL	
Programa	05-001 Informació i Formació
Objectiu	Sensibilitzar, formar i informar tant a grups operatius com a tota la població sobre aspectes d'autoprotecció, prevenció i coordinació en matèria de protecció civil
Accions	Realitzar campanyes estacionals relacionades amb els plans de protecció civil
	Realitzar jornades específiques adreçades a la població escolar i al personal docent dels centres educatius
	Realitzar jornades específiques adreçades a determinats grups de població residents en els diferents nuclis del terme municipal (Barris)
	Realitzar jornades específiques en col·laboració amb determinades empreses i entitats que hagin de col·laborar en l'execució dels plans
Indicadors	
Programa	Indicador
05-001-01	Nombre de campanyes estacionals relacionades amb els plans de protecció civil
05-001-02	Nombre de jornades específiques adreçades a la població escolar i al personal docent dels centres educatius
05-001-03	Nombre de jornades adreçades a grups de població residents en els diferents nuclis del terme municipal (Barris)
05-001-04	Nombre de jornades específiques en col·laboració amb empreses i entitats col·laboradores
Responsable	Unitats internes participants
Tècnic	Servei de Protecció Civil Municipal
Protecció Civil	Associació Voluntaris de Protecció Civil
Municipal	Guàrdia Urbana
	Operadors externs participants
	Polícia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra
	Bombers de la Generalitat
	Protecció Civil de la Generalitat

AMBIT DE LA SEGURETAT PERSONAL	
PLA DE PROTECCIÓ CIVIL	
Programa	05-002 Millora de la capacitat operativa per afrontar les emergències
Objectiu	05-002-00 Incrementar l'eficàcia i l'eficiència de les intervencions en situacions d'emergència
Accions	05-002-01 Inspeccionar els serveis i els recursos associats als Plans de Protecció Civil 05-002-02 Realitzar el manteniment de la xarxa d'alarmes 05-002-03 Realitzar jornades específiques per al personal implicat en les emergències 05-002-04 Realitzar simulacres amb totes les entitats i personal relacionat amb l'emergència
Indicadors	
Programa	Indicador
05-002-01	Nombre d'inspeccions realitzades sobre els serveis i els recursos associats als Plans de Protecció Civil
05-002-02	Nombre d'actuacions realitzades pel manteniment de la xarxa d'alarmes
05-002-03	Nombre de jornades específiques per al personal implicat en les emergències
05-002-04	Nombre de simulacres amb les entitats i personal relacionat amb l'emergència
Responsable	Unitats internes participants
Tècnic	Servei de Protecció Civil Municipal
Protecció Civil	Associació Voluntaris de Protecció Civil
Municipal	Guàrdia Urbana
	Operadors externs participants
	Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra
	Bombers de la Generalitat
	Protecció Civil de la Generalitat

AMBIT DE LA SEGURETAT PERSONAL	
PLA DE PROTECCIÓ CIVIL	
Programa	05-003 Catàleg dels Plans d'Autoprotecció
Objectiu	Disposar del catàleg de Plans d'Autoprotecció de les entitats obligades existents al terme municipal
Accions	05-003-01 Relacionar i elaborar el catàleg dels plans d'autoprotecció de les entitats obligades a disposar-ne
	05-003-02 Inspeccionar i revisar l'estat de les mesures i els mitjans d'autoprotecció de les entitats obligades a disposar de plans d'autoprotecció
	05-003-03 Promoure la formació d'organitzacions d'autoprotecció entre les empreses i, en general, les entitats que realitzen activitats d'especial risc, facilitant-los assessorament tècnic i assistència
Indicadors	
Programa	Indicador
05-003-01	Nombre d'actuacions realitzades per l'elaboració del catàleg dels plans d'autoprotecció
05-003-02	Nombre d'inspeccions i revisions sobre l'estat de les mesures i els mitjans d'autoprotecció de les entitats obligades
05-003-03	Nombre d'actuacions per promoure la formació d'organitzacions d'autoprotecció entre les empreses i entitats
Responsable	Unitats internes participants
Tècnic	Operadors externs participants
Protecció Civil	Polícia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra
Municipal	Bombers de la Generalitat
	Protecció Civil de la Generalitat

AMBIT DE LA SEGURETAT PERSONAL	
PLA DE PROTECCIÓ CIVIL	
Programa	05-004-00 Revisió i Actualització
Objectiu	Mantenir actualitzats els Plans existents i/o millorar-los o adaptar-los a les noves necessitats o evolució social i econòmica per assegurar una ràpida i coordinada resposta davant les emergències
Accions	05-004-01 Revisió i actualització dels Plans de Protecció Civil Municipals 05-004-02 Elaboració de nous Plans, d'acord amb les necessitats esdevingudes 05-004-03 Incrementar les accions d'implantació dels plans i els simulacres
Indicadors	
Programa	Indicador
05-004-01	Nombre d'actuacions realitzades per la revisió i actualització dels Plans de Protecció Civil Municipals
05-004-02	Nombre d'actuacions realitzades per l'elaboració de nous Plans, d'acord amb les necessitats esdevingudes
05-004-03	Nombre d'accions realitzades en relació a la implantació dels plans i els simulacres
Responsable	Unitats internes participants
Tècnic Protecció Civil Municipal	Servei de Protecció Civil Municipal Associació Voluntaris de Protecció Civil Guàrdia Urbana
	Operadors externs participants
	Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra Bombers de la Generalitat Protecció Civil de la Generalitat